

УДК 72.012.87

АБИЗОВ В. А., БУЛГАКОВА Т. В., АГЛІУЛЛІН Р. М.

*Київський національний університет технологій та дизайну,
Україна*DOI:10.30857/2617-
0272.2022.3.3.**ОСНОВНІ ЧИННИКИ ТА УМОВИ ДИЗАЙН-ПРОЄКТУВАННЯ
КОРПУСНИХ МЕБЛІВ ДЛЯ КУХНІ**

Метою дослідження є виявлення основних чинників та умов проектування корпусних меблів для кухні.

Методологія. В дослідженні використано аналіз літературних джерел з питань проектування меблевих виробів; структурний та системний аналіз; синтез результатів дослідження.

Результати. Дизайн кухонних меблів та обладнання відіграє важливу роль у формуванні комфортного житлового середовища для споживача. Врахування дизайнером основних чинників та умов формування меблів даного типу є основою якісного дизайну меблів і створення комфортного простору житла. Визначено, що формування корпусних меблів кухні має здійснюватися на основі таких груп чинників – соціально-економічних, ергономічно-просторових, функціонально-типологічних, екологічних, конструктивно-технологічних та естетичних, що зумовлено тісною взаємодією цих чинників у проектуванні й етапністю роботи дизайнера. У відповідності до цих груп чинників сформульовані умови формування корпусних меблів кухні. Урахування згаданих чинників та відповідних їм умов формування меблів даного типу дасть можливість визначити особливості конкретного споживача, що є актуальним в рамках людиноорієнтованого підходу до проектування середовища. Формування корпусних меблів кухні виходячи із визначених умов, є ключовою вимогою для успішного дизайну меблів і дає позитивний результат – комфорт користувача.

Наукова новизна. Вперше визначені чинники та відповідні їм умови проектування корпусних меблів кухні, що є основою якісного дизайну житлового середовища.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх застосування для дизайнерів і виробників при проектуванні корпусних меблів кухні.

Ключові слова: дизайн; кухні; корпусні меблі; проектування кухонних меблів; чинники та умови формування.

Вступ. На думку ряду вітчизняних дослідників, формування корпусних меблів як складника публічного й/або приватного просторів повинно здійснюватися із урахуванням таких принципів: домінантності, композиційної рівноваги, акцентування й інтеграції. Наприклад, відповідно до принципу домінанти дизайн меблів має бути підпорядкований певній пластичній формі. Композиційна рівновага передбачає збалансованість елементів дизайну меблів. Принцип інтеграції полягає в гармонійному поєднанні дизайну меблів із їхньою утилітарною функцією. У ході реалізації принципу акцентування відбувається навмисне підкреслення, зосередження уваги користувача на якомусь одному елементі

дизайну меблів [14, с. 529–531]. Крім того, для меблів з об'ємними формами (корпусних меблів) характерний принцип секційності, що підвищує функціональні якості й варіабельність художньо-компонувальних прийомів меблювання інтер'єру.

Крім згаданих принципів, на думку авторів, необхідним є урахування чинників та відповідних їм умов формування корпусних меблів кухні, що дасть можливість визначити особливості конкретного споживача, що є актуальним в рамках людино орієнтованого підходу до проектування середовища. Розуміння дизайнером чинників та відповідних їм умов розробки кухонних меблів є основою для створення якісного продукту для користувача.

Аналіз попередніх досліджень

Дослідженням дизайну корпусних меблів та меблів як складової інтер'єру в Україні займаються В. Абизов [10, 11], Т. Габрель, О. Олійник, В. Чернявський, [16], С. Мигаль, Ю. Подольський, З. Дячун [13], В. Стрілець [17], С. Сьомка, Є. Антонович [18], А. Мastroва, Г. Хавхун [14] та ін. В роботах цих дослідників висвітлено основні аспекти художнього моделювання меблів та обладнання й окреслено можливі перспективні напрями розвитку цієї сфери дизайну.

Роботи західних авторів присвячено проблемам різних конструктивних рішень відносно корпусних меблів. Крім того, розглядаються дизайнерські підходи до різних категорій корпусних меблів. Це, зокрема, праці таких дослідників, як С. Алітаджер, Г.М. Ноджумі [1], А. Девіс, К. Толлерві [3], Е. Чівер [2], Дж. Грос [4], Цзян Бін, Ніу Хуей і Чжоу Ді [5] та ін. Зокрема, відома західна дослідниця Джудіт Міллер [15] звертається до історії меблевого мистецтва та розглядає особливості меблів для різних вікових груп населення.

Визначенням груп чинників, що формують і визначають дизайн сучасних корпусних меблів займалися В. Абизов і В. Стрілець [10; 17]. На їх думку, існують такі групи згаданих чинників: соціальні, функціонально-типологічні, екологічні, ергономічні, конструктивні й технологічні, композиційні, історико-культурні, а також естетичні. Слід вказати, що чинники в статті В. Абизова і В. Стрільця [10] стосуються меблів взагалі й не зовсім підходять для визначення чинників формування корпусних меблів кухні. Враховуючи це, надалі висловимо свій погляд на цю проблему.

Постановка завдання. Виявити основні чинники та відповідні їм умови проектування корпусних меблів кухні, врахування яких є основою комплексного підходу до проектування даного типу меблів орієнтованого на споживача.

Результати дослідження. Формування корпусних меблів кухні, на думку авторів, має

здійснюватися на основі таких груп чинників – соціально-економічних, ергономічно-просторових, функціонально-типологічних, екологічних, конструктивно-технологічних та естетичних, що зумовлено тісною взаємодією цих чинників у проектуванні й етапністю роботи дизайнера.

Зазначені чинники в динаміці мають різний вплив на дизайн корпусних меблів кухні. Враховуючи це, формування корпусних меблів кухні має здійснюватися, виходячи із таких умов.

Соціально-економічні умови проектування спрямовані на визначення соціальних груп споживачів майбутнього мебельного виробу. У відповідності до них визначається асортимент меблів та попит на них протягом тривалого відрізка часу. Соціальні вимоги обумовлені економічними, демографічними й культурними потребами суспільства, зокрема:

– економічні потреби визначають соціальні групи населення та їхні економічні можливості для придбання меблів. Ці вимоги є основними для вибору матеріалу, конструкції, обробки меблів;

– соціально-демографічні потреби родини впливають на номенклатуру меблів, її розміри й форму. Проектуючи меблі для будинку, необхідно враховувати тип родини, вік і стать її членів, специфіку життєвого циклу людини, фази існування родини, освітній рівень, характер праці й життєвий уклад родини. Усі ці чинники дозволяють правильно визначити функціональне зонування, правильно розташувати меблі й устаткування;

– соціально-культурні потреби до меблів обумовлені тим, що меблі належать до матеріально-художньої культури суспільства. Їхня роль полягає не лише в задоволенні побутових потреб споживача, але й у відповідності культурному середовищу, традиціям і духовним потребам суспільства [10, с. 80].

В залежності від рівня та ступеня економічного розвитку країни й суспільства,

повільних, але істотних перетворень зазнають соціальна і демографічна структури населення. Тобто, динаміка соціально-демографічних змін, відповідно, урбанізаційних процесів значною мірою пов'язані з загальними макроекономічними умовами розвитку країни [9, с. 46].

Ергономічно-просторові умови забезпечують оптимізацію відносин у системі «людина – виріб – середовище». При проектуванні корпусних меблів кухонь враховують раціональність форми кухні в просторі, конструктивну й функціональну доцільність виробу. Ергономіка відповідно до одного з визначень – це наукова дисципліна, яка комплексно вивчає функціональні здібності людини в побутовій сфері, а також створення належних просторових умов. Умови ергономічного порядку лежать в основі проектування корпусних меблів, які згідно з цими засадами повинні відповідати взаємозалежним психо-фізіологічним, соціально-психологічним, гігієнічним, демографічним та іншим об'єктивним характеристикам.

Функціонально-типологічні умови проектування визначають відповідність меблів своєму типу. Відповідно до цих основ проектування меблів має відповідати певним функціональним зонам, а ті, своєю чергою, – діям людини у просторовому середовищі кухні. Відповідно до функціонального призначення зон кухонні меблі можуть диференціюватися на такі, що використовуються для зберігання речей, запасів, миття, обробки, приготування та споживання їжі.

Екологічні умови характеризують рівень безпеки в ході користування меблями. Дизайнер меблів стикається і з таким напрямом у виробництві меблів, як дематеріалізація (мінімізація використання матеріалів), переробка та повторне використання, скорочення токсичних викидів і гарантія тривалого технічного та естетичного терміну служби продукції, що

суперечить давно усталеній виробничій стратегії.

Забезпечення гігієнічних нормативів і вимог до параметрів житлового середовища, включаючи житлові будинки, підприємства й установи обслуговування з прилеглими територіями та різноманітними видами інженерного забезпечення, є однією з основних проблем, яку необхідно вирішити при створенні сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення. Важливим є використання довговічних «екологічно чистих» будівельних матеріалів та конструкцій [9, с. 48].

Конструктивно-технологічні умови проектування меблів дозволяють правильно розрахувати міцність та експлуатаційні якості матеріалу, його робочі перетини й оптимальну кількість кріплення. На першому етапі ескізного проектування виробу дизайнер здійснює ескізне конструктивне моделювання, обирає матеріали, які використовуватимуться, визначає тип конструктивно-технічних системи (ергономічну фурнітуру й обладнання), форму виробу та його функціональні особливості. Проектування меблів має втілити розроблений дизайнером виріб у реальному матеріалі за допомогою промислової технології. Оцінка технологічності виробів визначається за допомогою таких показників, як технологічна трудомісткість, матеріалоємність, рівень уніфікації й витрати на виробництво.

Естетичні умови обумовлюють естетику художніх і функціональних характеристик меблів (комплексне поєднання інформаційної виразності, раціональності форми, цілісності композиції).

У проектуванні меблів аспект творчості дуже важливий. При цьому забезпечення образної виразності й художньої цінності виробів уявляється одним із найбільш складних завдань у процесі проектування. У творчому арсеналі дизайнера присутній

досить широкий інструментарій для досягнення гармонійного рішення, оскільки, працюючи над виробом, він використовує прийоми композиційної рівноваги, симетрію й асиметрію, статичність і динамічність, контраст, нюанс, образність і пластику форми, колір, масштабність, пропорційність тощо.

Художньо-естетичне мислення проєктувальника дозволяє за сучасних умов масової уніфікації проєктувати меблі високої художньої цінності. Застосовуючи прийоми стилізації й декорування, дизайнер може створювати високохудожні меблі.

Таблиця 1

Основні групи умов, що визначають комплексний підхід до проєктування корпусних меблів кухні

Основні групи чинників	Вплив на проєктування корпусних меблів кухні
Соціально-економічні	- економічні потреби визначають соціальні групи населення та їхні економічні можливості; - соціально-демографічні потреби родини впливають на номенклатуру меблів, її розміри й форму;
Ергономічно-просторові	- раціональність форми кухні в просторі; - функціональна доцільність виробу.
Функціонально-типологічні	- кухонні меблі можуть диференціюватися на такі, що використовуються відповідно до функціонального призначення зон.
Екологічні	- рівень безпеки в ході користування меблями; - дематеріалізація; - переробка та повторне використання матеріалів; - скорочення токсичних викидів; - гарантія тривалого технічного та естетичного терміну служби продукції.
Конструктивно-технологічні	- технологічна трудомісткість; - матеріалоємність; - рівень уніфікації й витрати на виробництво.
Естетичні	- забезпечення образної виразності й художньої цінності; - естетичні характеристики середовища; - вплив моди.

Розглянуті вище основні групи чинників та відповідний до них вплив на проєктування корпусних меблів кухні показані в таблиці 1.

Висновки. Визначено основні чинники формування корпусних меблів кухні: соціально-економічні, ергономічно-просторові, функціонально-типологічні, екологічні, конструктивно-технологічні та естетичні, що зумовлено тісною взаємодією цих чинників у проєктуванні й етапністю роботи дизайнера. У відповідності до

згаданих чинників сформульовано умови формування меблів даного типу. Формування корпусних меблів кухні виходячи із визначених умов, є ключовою вимогою для успішного дизайну меблів і дає позитивний результат – комфорт користувача. Власник якісних та безпечних меблів отримує позитивні емоції від їх естетичної досконалості й функціональних характеристик, від зручності використання та оптимізації процесів приготування їжі.

Література

1. Alitajer S., Nojourni G. M. Privacy at home: Analysis of behavioral patterns in the spatial configuration of traditional and modern houses in the city of Hamedan based on the notion of space syntax. *Frontiers of Architectural Research*. 2016. P. 341-352. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2016.02.003>.
2. Cheever E. *Kitchen & Bath Products and Materials: Cabinetry, Equipment, Surfaces*. John Wiley & Sons, 2014. 79 p.
3. Davies A., Tollervey K. *The Style of Coworking: Contemporary Shared Workspaces*. Prestel Publishing, 2013. 159 p.
4. Gros J. Furniture Industry Has to Reconsider all Products – Call it Customization Design. *World Congress on Mass Customization and Personalization, HKUST, Hong Kong University of Science and Technology*. 2001. 1. P. 1-8. URL: <https://cutt.ly/Gr66H11> (дата звернення: 09.01.2020).
5. Jiang Bin & Niu Hui & Zhou Di. Analysis and Study on the Furniture Used by the Aging Population Based on the Quality of Sleep. 2017. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-319-58530-7_18 (дата звернення: 16.11.2021).
6. Lozanova S. & Angelova D. Stylistic Trends in Chair Design at the Start of the 21st Century: Tradition and Modernity. 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/270393897_Stylistic_Trends_in_Chair_Design_at_the_Start_of_the_21st_Century_Tradition_and_Modernity (дата звернення: 26.11.2021).
7. *Supporting Places of Work: Incubators, Accelerators and Co-working Spaces*. London: URS Infrastructure & Environment UK Limited, 2014. 136 p.
8. Tools for improving the design of residential apartment development: Apartment Design Guide. NSW Department of Planning and Environment, 2015. URL: <https://www.planning.nsw.gov.au/-/media/Files/DPE/Guidelines/apartmentdesign-guide-introduction-section-2015-07.pdf?la=en> (дата звернення: 05.11.2021)
9. Абізов В. А. Теорія розвитку архітектурно-будівельних систем. Київ: КНУКІМ, 2009. 239 с
10. Абізов В. А., Стрілець В. Ф. Чинники розвитку дизайну сучасних меблів в житловому та громадському середовищі. *Проблеми розвитку міського середовища*. 2017. Вип. 1. С. 3-14.
11. Абізов В. А., Агліуллін Р. М. Основні матеріали в дизайні сучасних корпусних меблів кухні. *Art and design*. 2020. №1. С. 15-27. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.1.1>.
12. Агліуллін Р. М. Дизайн корпусних меблів кухонь житлових будинків: дис. ... д-ра філос.: 022 Дизайн. Київ, 2021. 212 с.
13. Дячун З. Конструювання меблів. Ч. 1. Корпусні вироби. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2011. 387 с.
14. Мastroва А. А., Хавхун Г. М. Принципи включення образно-пластичних форм в простір інтер'єру. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2017. Вип. 47. С. 527-531.
15. Міллер Дж. Мебель. Все стили от древности до современности. Москва: АСТ. Астрель, 2006. 560 с.
16. Олійник О. П., Гнатюк Л. Р., Чернявський В. Г. Конструювання меблів та обладнання інтер'єру. Київ: НАУ, 2014. 348 с.
17. Стрілець В. Ф. Дизайн меблів цивільних приміщень: тенденції розвитку: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.07; М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2019. 229 с.
18. Сьомка С. В., Антонович Є. А. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання: підручник. Київ: НАКККІМ, 2018. 360 с.

References

1. Alitajer, S., Nojourni, G. M. (2016). Privacy at home: Analysis of behavioral patterns in the spatial configuration of traditional and modern houses in the city of Hamedan based on the notion of space syntax. *Frontiers of Architectural Research, Beijing: KeAi Communications Co.* 5, 3, 341-352. <https://doi.org/10.1016/j.foar.2016.02.003> [in English].
2. Cheever, E. (2014). *Kitchen & Bath Products and Materials: Cabinetry, Equipment, Surfaces*. New Jersey: John Wiley & Sons [in English].
3. Davies, A., Tollervey, K. (2013). *The Style of Coworking: Contemporary Shared Workspaces*. Munich: Prestel Publishing [in English].
4. Gros, J. (2001). Furniture Industry Has to Reconsider all Products – Call it Customization Design. *World Congress on Mass Customization and Personalization, HKUST, Hong Kong University of Science and Technology*. 1, 1-8. URL: <https://cutt.ly/Gr66H11> (Last accessed: 09/01/2021) [in English].
5. Jiang, Bin & Niu, Hui & Zhou, Di. (2017). Analysis and Study on the Furniture Used by the Aging Population Based on the Quality of Sleep. *Human Aspects of IT for the Aged Population, Aging, Design and User Experience (9-14 July 2017) –*

International Conference on Human Aspects of IT for the Aged Population, 244-254. Vancouver. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-319-58530-7_18 (Last accessed 16/11/2021) [in English]

6. Lozanova, S & Angelova, D. (2014). Stylistic Trends in Chair Design at the Start of the 21st Century: Tradition and Modernity. *Virtual Conference Human And Social Sciences at the Common Conference 17-21 November: 2nd HASSACC* (p. 213-218). URL: https://www.researchgate.net/publication/270393897_Stylistic_Trends_in_Chair_Design_at_the_Start_of_the_21st_Century_Tradition_and_Modernity (Last accessed 26/11/2021) [in English].

7. *Supporting Places of Work: Incubators, Accelerators and Co-working Spaces* (2014). London: URS Infrastructure & Environment UK Limited [in English].

8. Tools for improving the design of residential apartment development (2015). *NSW Department of Planning and Environment*. URL: <https://www.planning.nsw.gov.au/-/media/Files/DPE/Guidelines/apartmentdesign-guide-introduction-section-2015-07.pdf?la=en> (Last accessed 05/11/2021) [in English].

9. Abyzov, V. A. (2009). Teoriia rozvytku arkhitekturno-budivelnykh system [Theory of development of architectural and building systems]. Kyiv: KNUKiM [in Ukrainian].

10. Abyzov, V. A., Strilets, V. F. (2017). Chynnyky rozvytku dyzainu suchasnykh mebliv v zhytlovomu ta hromadskomu seredovyshchi [Development factors of modern furniture design in residential and public environment]. *Problemy rozvytku miskoho seredovyshcha*, 1, 3-14 [in Ukrainian].

11. Abyzov, V., Ahliullin, R. (2020). Osnovni materialy v dyzaini suchasnykh korpusnykh mebliv kukhni [Main materials in the design of modern kitchen furniture]. *Art and design*, 1, 15-27 <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.1.1> [in Ukrainian].

12. Ahliullin, R. M. (2021). Dyvain korpusnykh mebliv kukhon zhytlovykh budynkiv [Design of cabinet furniture for residential kitchens]: PHD thesis: 022 Design. Kyiv [in Ukrainian].

13. Diachun, Z. (2011). Konstruiuvannya mebliv. Ch. 1. Korpusni vyroby [Furniture design. Part 1. Cabinet products]. Kyiv: Kyievo-Mohylianska Akademiia [in Ukrainian].

14. Mastrova, A. A., Khavkhun, H. M. (2017). Pryntsypy vkluchennia obrazno-plastychnykh form v prostir inter'ieru [Principles of inclusion of figurative and plastic forms in interior space] *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannya*, 47, 527-531 [in Ukrainian].

15. Myller, Dzh. (2006). Mebel. Vse styly ot drevnosity do sovremennosity. Moscow: AST. Astrel [in Russian].

16. Oliinyk, O. P., Hnatiuk, L. R., Cherniavskiy V. H. (2014) Konstruiuvannya mebliv ta obladnannya inter'ieru [Furniture and interior design]. Kyiv: NAU [in Ukrainian].

17. Strilets, V. F. (2019). Dyvain mebliv tsyvilnykh prymishchen: tendentsii rozvytku [Furniture design for civilian premises: development trends]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv [in Ukrainian].

18. Somka, S. V., Antonovych, Ye. A. (2018). Dyvain inter'ieru, mebliv ta obladnannya: pidruchnyk [Interior design, furniture and equipment: a textbook]. Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian].

MAIN FACTORS AND CONDITIONS FOR DESIGNING CABINET KITCHEN FURNITURE

ABYZOV V. A., BULGAKOVA T. V., AHLIULLIN R. M.

Kyiv National University of Technologies and Design

The aim of the study is to identify the main factors and conditions for designing cabinet kitchen furniture.

Methodology. The analysis of literary sources on the design of furniture; structural and system analysis; synthesis of research results have been used in the study.

Results. The design of kitchen furniture and equipment plays an important role in creating a comfortable living environment for the consumer. Designer taking into account the main factors and conditions for the creation of furniture of this type is the basis for creating high-quality furniture design and a comfortable living space. It has been determined that the creation of cabinet kitchen furniture should be based on the following groups of factors: socio-economic, ergonomic-spatial, functional-typological, ecological, constructive-technological and aesthetic, driven by the close interaction of these factors in the process of the design creation and phasing of the designer's work. In accordance with these groups of factors, the

conditions for designing kitchen cabinet furniture have been defined. Considering the mentioned factors and the corresponding conditions for the creation of furniture of this type will provide an opportunity to determine the characteristics of a specific consumer, which is relevant within the human-oriented approach to design. The creation of kitchen cabinet furniture based on the specified conditions is a key requirement for successful furniture design and thus leads to a positive result – comfort of the consumer.

Scientific novelty. For the first time, the factors and corresponding conditions for designing cabinet kitchen furniture, which are the basis of quality design of the living environment, have been determined.

The practical significance of the obtained results lies in the possibility of their application for designers and manufacturers in the design of cabinet kitchen furniture.

Keywords: design; kitchens; cabinet furniture; design of kitchen furniture; factors and conditions for designing.

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Абизов Вадим Адільевич, д-р арх., професор, професор кафедри дизайну інтер'єру і меблів, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-5494-8230, Scopus 57196951264, **e-mail:** vaddimm77@gmail.com

Булгакова Тетяна Володимирівна, канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри дизайну інтер'єру і меблів, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-6523-5770, Scopus 57219057613, **e-mail:** bulgakova358@ukr.net

Агліуллін Руслан Марселєвич, д-р філософії, доцент кафедри дизайну інтер'єру і меблів, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0001-5923-2840, **e-mail:** marsdesign@gmail.com

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2022.3.3](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.3.3)

Цитування за ДСТУ: Абизов В. А., Булгакова Т. В., Агліуллін Р. М. Основні чинники та умови дизайн-проекування корпусних меблів для кухні. *Art and design*. 2022. №3(19). С. 32–38.

Citation APA: Абизов, В. А., Булгакова, Т. В., Агліуллін, Р. М. (2022) Основні чинники та умови дизайн-проекування корпусних меблів для кухні. *Art and design*. 3(19). 32–38.